

GEDANE ZAKEN

Spot op brugwachtershuisjes

Een brugwachtershuisje aan de Laakhaven is zondag omgetoverd tot een lichtkunstwerk. Dichtregels herinneren aan de tijd waarin de brug duizenden keer per jaar opende om schepen door te laten. Wie heeft een idee voor het leegstaande huisje?

Hans Hemmes

Volgens de Dikke Van Dale is een brugwachter 'een beambte die een draai- of wipbrug bedient' en het huisje stond er ten behoeve van hem. Het oude ambacht is grotendeels verdwenen, want het openen/sluiten gebeurt nu op afstand vanuit een centrale. Maar de brugwachtershuisjes staan er nog en vele wachten op een nieuwe toekomst.

De weggebruikers zullen er deze donkere maanden niet zomaar voorbijrijden, want in Nederland zijn er twaalf in de spotlights gezet. In Den Haag is het witte huisje op de Leeghwaterbrug feeëriek verlicht. Daar worden ook dichtregels zichtbaar: *Het uitzicht vult zich met leven / Jouw weerspiegeling maakt me dorstig / Soms moet je een eerste stap nemen / Het laatste schip vaart uit het zicht*

Laakhaven

Voorzitter Koos Havelaar van de Stichting Haags Industrieel Erfgoed (SHIE) is blij met de aandacht van de Stichting Brugwachtershuisjes. „De meeste brugwachtershuisjes in Den Haag staan aan het hoofdkanaal van de Laakhaven. Het is niet verwonderlijk dat de keus van het 'Spot On!'-project is gevallen op het huisje aan het Leeghwaterplein.”

◀ Afgelopen zondag werden dichtregels geprojecteerd op het brugwachtershuisje op de Leeghwaterbrug langs de Neherkade. FOTO NICO SCHOUTEN

“De huisjes zijn van binnen ruimer dan het van buiten lijkt

– Koos Havelaar

Havelaar heeft een aantal oude werkplekken van brugwachters bezocht. „Ze zijn van binnen ruimer dan het van buiten lijkt. Het is ook erg licht door alle ramen. Vaak zit er ook een keukentje in.” Voor het blad *de Haagvaarder* verdiepte hij zich in de historie van de drie bruggen aan de Laakhaven, waar voorheen veel bedrijvigheid was.

Smoes

„Cijfers van de gemeente laten zien dat er in 1957 in totaal 40.000 schepen doorvoeren. En het is niet te tellen hoeveel verlate ambtenaren op weg naar werk of huis ze tegenhiel- den.” De Laakbrug ging 7000 maal per jaar open. De smoes 'ik stond voor de brug' kon je dus toen nog gebruiken, maar gaat tegenwoordig niet meer op.

De bruggen zijn ook breder dan voorheen, omdat het steeds drukker

werd op de weg. De Leeghwaterbrug is in 1968 vervangen, de Laakbrug in 1970 en de Calandbrug in 1973.

De eerste brugwachtershuisjes zijn vermoedelijk ontworpen door gemeentearchitect A. Schadee. „Voor het eerst werd aandacht besteed aan de architectuur van de huisjes. Ze zijn uitgevoerd in een soort chaletstijl. Het huisje op de Calandbrug kreeg ook een extra voorziening erbij, een alarmtelefooncel voor het publiek, een nieuw fenomeen.”

Strakke constructies

Op oude foto's zien de huisjes er romantisch uit, maar de creaties uit het begin van de twintigste eeuw zijn inmiddels vervangen door strakke constructies. Voor het project heeft de Stichting Brugwachtershuisjes buurtbewoners ingeschakeld. Ze mochten in steekwoorden het huisje omschrijven.

Voor de Leeghwaterbrug kwamen er karakteriseringingen uit als 'verkeer en water', 'buurthuiskamer', 'leeg & saai', 'speeltorentje', 'stadslandschap', 'herkenning bijna thuis'. Stadsdichters maakten met deze uitkomst een dichtregel en lichtkunstenaar Marco Broeders verwerkte het in het ontwerp dat nu te zien is.

Nieuwe bestemming

Doel van 'Spot On!' is om mensen te laten nadenken over nieuwe bestemmingen van de brugwachtershuisjes. Als winkeltje, koffietentje of werkruimte voor kunstenaars bijvoorbeeld. Havelaar: „In Amsterdam worden ze verhuurd als hotelkamer en daar betaal je flink voor. Maar een bed and breakfast voor de Leeghwaterbrug zie ik niet zitten. Met het lawaai van de tram rammel je uit bed.” Andere ideeën zijn welkom op brugwachtershuisjes.nl